

การดูแลพืชสมุนไพรหลังน้ำลด

การผลิตพืชสมุนไพรภายหลังการเกิดน้ำท่วม มีสิ่งที่เกษตรกรจำเป็นต้องปฏิบัติภายหลังน้ำลด ดังนี้

1. ควรรอให้หน้าดินแห้งเสียก่อนจึงดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ หากพื้นที่ยังคงมีน้ำขังเป็นบางจุด ควรทำทางระบายน้ำให้น้ำออกจากพื้นที่โดยเร็ว เช่น ขุดร่องระบายน้ำ 30-50 เซนติเมตรตามแนวลาดของพื้นที่
2. สภาพพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรถูกน้ำท่วมขังเป็นระยะเวลานาน หากเป็นไปได้ ควรพักพื้นดินสักระยะหนึ่ง โดยปล่อยให้พื้นดินว่าง ให้วัชพืชขึ้นตามธรรมชาติ หรือปลูกพืชคลุมดินเพื่อฟื้นฟูสภาพดิน
3. การเตรียมแปลงปลูกหลังดินแห้ง ควรไถพรวนดินในระยะเวลาที่พร้อมกันกับวัชพืชเริ่มขึ้น ใช้เครื่องมือที่มีขนาดเล็กและไถพรวนน้อยครั้งเพื่อไม่ทำให้ดินอัดแน่นยิ่งขึ้น หรืออาจหว่านหรือหยอดเมล็ดเปิดหลุมกลบ โดยไม่ต้องไถพรวน
4. ดินที่ถูกน้ำท่วมขัง โครงสร้างของดินจะอัดแน่นทึบ มีการระบายน้ำที่ไม่ดี เมื่อดินแห้งดีแล้ว ในสมุนไพรยืนต้นควรใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกเก่า และมีการพรวนดินเพื่อให้รากพืชสามารถแตกใหม่ได้ดี แลตัดแต่งกิ่งเพื่อให้ทรงพุ่มโปร่งและแตกใบใหม่ได้เร็วขึ้น
5. ชนิดสมุนไพรที่จะปลูกหลังน้ำลด ควรคำนึงด้านต่าง ๆ คือ ควรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในครัวเรือนทั้งเป็นอาหาร และเป็นยาสามัญในการดูแลสุขภาพทั้งในครัวเรือนและในสัตว์เลี้ยง เป็นประการแรก ประการต่อมาควรคำนึงถึงความต้องการของผู้ซื้อ มีตลาดที่ค่อนข้างกว้างหรือมีตลาดที่ชัดเจนอยู่ในท้องถิ่น
6. จัดระบบปลูกพืชสมุนไพรแบบผสมผสาน พืชสมุนไพรอายุสั้นร่วมกับพืชสมุนไพรยืนต้น หรือปลูกพืชสมุนไพรร่วมกับพืชอายุสั้นอื่น ๆ เช่น พืชผัก หรือพืชไร่อายุสั้น โดยวางแผนการปลูกตามอายุการเก็บเกี่ยวให้มีผลผลิตออกหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง
7. การจัดการโรคที่สำคัญได้แก่ โรครากและโคนเน่าที่เกิดจากเชื้อรา ควรปรับปรุงดินไม่ให้เหมาะสมกับการเกิดโรค โดยการใส่ปูนขาวหรือโดโลไมท์เพื่อให้ดินมีสภาพเป็นด่างเล็กน้อยจะทำให้ลดการระบาดของโรค อัตราการใช้ปูนขาว 200 กิโลกรัมต่อไร่ และใช้ปูนขาว 5 กิโลกรัมผสมน้ำ 20 ลิตร กวนให้เข้ากันทิ้งไว้ 1 คืนให้ตกตะกอนจะได้น้ำปูนใส ซึ่งนำไปผสมน้ำอัตรา 1 ต่อ 5 รดกล้า สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง เพื่อลดการระบาดของโรค
8. กรณีพื้นที่ปลูกที่น้ำท่วมขังและมีสิ่งปนเปื้อนจากสารเคมีหรือโลหะหนัก ควรหลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่ดังกล่าวในการปลูกพืชสมุนไพรหลังน้ำลด เพื่อไม่ให้ผลผลิตสมุนไพรที่ได้มีการปนเปื้อนสารที่เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค ควรปลูกพืชบำรุงดิน และไถกลบ เว้นระยะให้สารเคมีได้สลายไปตามธรรมชาติ
9. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวต้องระมัดระวังให้แห้งสนิทและที่สำคัญต้องสะอาด ไม่เกิดการปนเปื้อนของจุลินทรีย์

กลุ่มส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพร

ส่วนส่งเสริมการผลิตผัก ไม้ดอกไม้ประดับและสมุนไพร

พฤศจิกายน 2554